

JANUARI '85 NR 11

de

VLEGEL

LASTIG MAANDBLAD VOOR EDE

EEN STRIJDBAAR

1985

Collectie Stichting Loka

www.loka.org
Gedigitaliseerd 2020

Colofon

VLEGEL

DE VLEGEL

Nr. 11 Jaargang 1 jan '85

Prijs per los nummer f 1,50

ABONNEMENTEN: 5 nummers f 6,-
Postabonnement voor buiten
dorpskernen Ede & Bennekom
f 8,50

Over te maken op: Gelders-
Utrechtse Bank Ede. Rek.nr.
92.68.74.624 tnv D. Bannink
ovv Vlegel abonnement
Gironummer van de bank 821000

Postadres:

De Vlegel
Postbus 8094 Ede

Aan dit nummer werkten mee:
Arie, Anneke, Sjoerd, Jan
en Dirk.

Datum verschijnen Nr. 12
1 februari

Kopy sluitingsdatum: 14 jan.

INHOUD

WAT MAAKT ZO'N PIEMELTJE NOU UIT

DEEL II . 3

ZOEK DE TIEN VERSCHILLEN 9

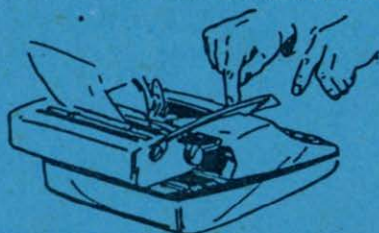
VLEGEL - PUZZEL 10

KERSTFEEST 12

ISOLATIE & HERSENSPOELING 14

ONRUST '84 19

EXTRA VLEGEL NUMMER 24

redaxioneel

Alweer een Vlegel-nummer. Snel hé? Melig van het lay-outen moeten we nog een redaxioneel in elkaar flansen. Iets wat altijd als laatste gebeurt. Dus snel moet en niet altijd even weldoordacht geschiedt.

In het vorige nummer stond een geschiedschrijving over het wel en wee van dit maandblad. Een ernstige ondertoon, maar toch een vrij optimistisch slot. Welnu, dat optimistisch slot was wat voorbarig. Dat betekent niet dat dit het laatste nummer is, maar wel dat het voortbestaan aan een nog dunnere draad is komen te hangen. Kan ik daar wat aan doen; zul je je afvragen. Ja. Niet veel, maar er zijn mogelijkheden: kopy insturen of deel uit gaan maken van de redaxie. Aarzel niet, je bent van harte welkom!

Deze keer stukken over isolatie en hersenspoeling, het vervolg op militarisme, mannelijkheid en seksisme, acties in het afgelopen jaar, een kerstgedachte en de eerste Vlegel-puzzel! En verder wordt er op de achterpagina een verdere verrassing aangekondigd!

Dus: verras ze, puzzel ze, lees ze, amuseer ze, verbijt ze en verzet je.

EEN GELUKKIG '85

Vlegel-redaxie

WAT MAAKT ZO'N PIEMELTJE NOU UIT?

II

In Vlegel 8 werd een eerste aanzet gegeven over 't onderwerp Seksisme & Militarisme. Vorig nummer (10) werd daar dieper op in gegaan onder de veelzeggende titel: Wat maakt zo'n piemeltje nou uit? Deze keer een vervolg op het thema Miliatrisme en Mannelijkheid, toegespitst op de militaire training en opleiding.

Elk jaar staan er in Nederland zo'n 140.000 mensen in dienst van het ministerie van oorlog. Mensen die daar zijdelings bij betrokken zijn via onderzoekingen, wapenindustrie, in gezinnen e.d. zijn daar nog een veelvoud van. Elk jaar krijgen zo'n 45.000 mannen voornamelijk een militaire opleiding. Alleen daarom al kun je het militaire apparaat niet los zien van de maatschappij. Het leger dient er primair voor om deze maatschappij in stand te houden. (Te beschermen tegen binnen- en buitenlandse agressie, zoals dat zo keurig heet). Het leger moet daarom wel

een afspiegeling zijn van deze maatschappij, deze bevestigen en zodoende verstevigen. Een belangrijk middel daarvoor is het (dreigen) met gebruik van geweld, het demonstreren van macht, mannenmacht!

mannen

David Halberstam merkte in een interview al op: "Mannelijkheid speelde een grote rol in het denken van de 'architekten' van Vietnam. Ze wilden laten zien wie de grootste had". Dreigen met (kern-)wapens heeft ook zo'n structuur. Het zijn voornamelijk mannen die de knoppen bedienen, bevelen uitvoeren, oorlogen voeren, beslissen over de inzet van leger/wapens. Het zijn mannen die oorlogen uitdenken, plannen en uitvoeren. Mannen die bepalen welke wapens er geproduceerd worden, wanneer en door wie. Het zijn mannen die daarin de machtigste posities bekleden, zowel in de westerse wereld als in de Warchau-paktlanden, Azië en 'derde' wereldlanden.

Dr. Wilhelm Frick, minister van binnenlandse zaken onder Hitler liet geen twijfels bestaan over zijn ideologische en economische politiek: "De moeder moet zich volledig aan haar kinderen en gezin kunnen wijden, de vrouw aan de man. Het ongehuwde meisje mag alleen een beroep uitoefenen dat in overeenkomst is met haar vrouwelijke aard. Verder

moet het werken de man voorbehouden blijven".

Het zou de natuur van de vrouw zijn dat zij zich dienstbaar moet maken, klaar moet staan voor haar man, gewillig is en hem ondersteunt in alles wat hij doet. Ook diverse psychologen (Freud) en sociologen waren die mening toegedaan: deelname in het oorlog voeren is een mannelijk voorrecht, waarvoor zelfvertrouwen en een hogere orde van bekwaamheid nodig is in situaties waar het een onmiddellijke zaak is van leven en dood. Dat was in de jaren veertig, maar is er nu zo verschrikkelijk veel veranderd in deze maatschappij? De verrechtsing slaat onverbiddelijk weer toe; Vrouwen worden weer teruggedreven naar het aanrecht, gezin, man en kinderen. De werkloosheid drijft mannen in de open armen van het leger dat zich al zorgen begon te maken over de afgenomen bevolkingsgroei en campagnes voert om vrouwen in het leger aan te nemen, omdat ze anders teveel lege plekken zouden krijgen.

Vrouwen worden door premies extra gemotiveerd om kinderen te nemen. Voor het vaderland: Als kannonnenvoer dus. In Rusland krijgen gezinnen met meer als twee kinderen een gratis telefoon. Maar die situatie verschilt niet zo veel van Duitsland of Nederland.

Onder invloed van de vrouwen- en homo-beweging kwam duidelijk naar voren dat mannelijkheid en vrouwelijkheid niet natuurlijk bepaald zijn, maar veel eerder cultureel dus maatschappelijk. Het is een bepaald gedrag wat doelbewust wordt aangeleerd, gestimuleerd. Wat mannelijk is en wat vrouwelijk is, wordt door de maatschappij bepaald. Mannelijk en vrouwelijk staan in functie van elkaar. Het mannelijke staat tegenover het vrouwelijke. Agressiviteit, verheerlijking van lichaamskracht moed, prestatiegerichtheid, en doorzettingsvermogen tegenover vrouwelijke eigenschappen als: emotionaliteit, zwakheid, tederheid en onzekerheid, gebrek aan

zelfvertrouwen.

In het leger worden bij uitstek de mannelijke normen aangeleerd en gestimuleerd, vrouwen die dan toch in het leger zitten en homo's worden gedwongen om juist extra duidelijk te maken dat ze aan die normen kunnen voldoen. Maar het is belangrijk om te blijven zien dat deze normen niet alleen in het militair apparaat duidelijk naar voren komen, maar dat de hele maatschappij er mee doorspekt is. Wel is het zo dat die mannelijke normen in het leger veel duidelijker tot uiting komen, dat daar een extremer beroep wordt gedaan dan in de burgermaatschappij. Vandaar toch een kijkje in het functioneren van het militair apparaat.

instituut

Zoals al eerder gezegd wordt in het leger een bepaald gedrag aangeleerd, gestimuleerd, dat voor het grootste deel is ontleend (voorkomt uit) aan wat er in deze maatschappij al bewust is aangeleerd door school, kerk, gezin, media e.d.

Zo leeft daar de norm hoe mensen zich zouden moeten gedragen als ze een goed burger zouden zijn, d.w.z. gehoorzaam, trouw aan gezag, niet te kritisch, meelopend e.d. Het leger sluit daar voor een groot deel opeen. Dit moet ook wel, anders zouden het leger en de maatschappij volkomen van elkaar vervreemd raken. Terwijl het hoofddoel van het leger toch is om deze maatschappij in stand te houden. Dat maatschappij en leger op elkaar inwerken kun je heel duidelijk zien aan hoe fanatiek er in deze tijden met z'n grote werkloosheid wordt gehamerd op het feit dat je in het leger een goede opleiding en baan kunt krijgen.

"In deze maatschappij wordt dit doelbewust gebruikt om meer gespecialiseerde mensen in het leger te krijgen en om de wapenindustrie te bevorderen." Hoe belangrijk het leger inmiddels vindt om het contact met de maat-

schappij niet te verliezen kun je ook afleiden uit de hoeveelheden open dagen, ouderdagen, taptoes e.d. Deze worden tegenwoordig veel vaker georganiseerd als vroeger. Ze laten dan zien hoe mooi het leger toch wel is, wat voor fantastische wapens ze toch hebben. Dit toch vooral om van voldoende steun van de bevolking verzekerd te zijn in zowel vredes als oorlogstijd. Het moet de aandacht afleiden van het feit dat het leger doelbewust leert om mensen te vermoorden.

Daarmee kijkt het voor een stuk (samen met de politiek) af van deze maatschappij. Het is daar (nog?) niet gebruikelijk om doelbewust een wildvreemde te vermoorden. En dat is toch iets wat in het leger doelbewust wordt aangeleerd. Daarom moet het leger voor een stuk ook wel geheel eigen voorwaarden/situaties scheppen, waarin dit kan worden aangeleerd.

training

In het leger krijgen mannen een opleiding om te kunnen doden. (Bijna) niemand doet zoiets uit zichzelf en daarom zal het doelbewust moeten worden gestimuleerd. Deze gedragskode wordt er vanaf het begin goed ingehamerd; de zogenaamde basistraining. Philip Caputo, een Amerikaanse ex-marinier vertelt in z'n boek het volgende: "Om ons op te zweepen tot de gemene stemming die voor koudbloedig afslachten vereist is, begon de sergeant z'n eerste les zo: Hij kwam het lokaal binnen, slaakte een bloedstollende kreet en dreef een bijl in een van de houten wanden. Zonder een woord te zeggen schreef hij iets op een leitje, dat hij achter zijn V-vormige rug had verborgen. Hij stapte opzij, wees met één hand op het geschrevene en met de andere op een marinier. 'Jij daar, wat staat hier?' M(arinier): 'Er staat 'Hinderlagen zijn moord', sergeant'. S(ergeant): 'Goed', schreeuwt: 'Hinderlagen zijn moord'. Pakt het leitje weer, schrijft

er iets op: 'En wat staat hier?' M: 'En moord is lol' S: 'Weer goed', trekt het bijltje uit de muur, zwaait ermee naar de klas. En nu iedereen: 'Hinderlagen zijn moord en moord is lol. Klas, aarzelend, met wat nerveus gelach: 'Hinderlagen zijn moord en moord is lol.' S: 'Ik hoor jullie niet, mariniers! Klas, eenstemmig: 'Hinderlagen zijn moord en moord is lol.' Voordat de mariniers konden gaan eten moest het volgende tegelijk worden geschreeuwd: "Het Amerikaanse marinierskorps, sinds 1775 de meest onoverwinnelijke strijdmacht uit de geschiedenis. Hip ho! Hup ho! Bid om oorlog!" EET SMAKELIJK!! Op een gegeven moment hebben ze dit zo vaak moeten zeggen dat ze er zelf in gaan geloven: 'Je verinnerlijkt het, het wordt een deel van jezelf. Je weet niet anders meer of het is zo.' En dat allemaal om ons te beschermen tegen de vijand. In de basistraining die ik zelf een week in het Nederlandse leger meemaakte werd doorlopend fanatiek gehamerd op "hoe gevaarlijk de Russen, Chinezen, homo's en feministes zijn".

Foto's in de hallen van de legeringsgebouwen toonden ons de

voertuigen die de Russen bezitten en die we moesten kunnen herkennen. In de lessen geestelijke vorming kregen we te horen hoe gevaarlijk de Russen waren en waarom er dus de noodzaak was van het leger en alles wat daarbij hoort.

Dit was de enigste les waarbij ons verteld werd dat we vrij onze mening konden uiten. Maar zodra iemand dat deed werd hij al snel afgeknapt door een of andere 'meerdere'!

In de zgn. ABC (Atoom, Biologisch, Chemische wapens) werd ons verteld dat we met onze gasmaskers op maar in een schuttersputje moesten gaan zitten en ons regenkleed daarover leggen als er een atoombom zou vallen.

Waarna je weer op kunt staan, de radio-aktieve neerslag van je kleding klopt en weer doorvecht.

Op den duur heb je dat zo vaak gehoord dat je er nog in gaat geloven ook. Zodat je toch het gevecht met de onmenselijke, gevaarlijke vijand aan blijft gaan. Dat was het belangrijkste. Als militairen praten over kernoorlog doen ze dat in termen van cijfers, doelwitten, hoeveelheden. Zij maken zich los van het feit dat zij mensen doden.

De maker van de neutronenbom zegt: "Als mij wordt gevraagd of het niet immoreel is om mensen te doden en eigendommen te sparen, dan zeg ik altijd: die mensen zijn vijandelijke militairen." De ander is dus geen echt mens, maar slechts een vijandelijke militair, een doelwit, een beest. Die militairen huldigen dezelfde geweldsprincipes en dat is geen toeval. Het leger vormt als het ware een afleiding voor het besef dat het om mensen gaat.

Om te kunnen functioneren heeft het leger een vijand nodig. Als die niet direkt voor handen is, zal die moeten worden geschapen. Wie of wat dat is, is in feite niet het belangrijkste al moet die vijand wel heel aannemelijk worden gemaakt.

Het is dan ook niet vreemd dat in het leger, maar ook in deze maatschappij (kerk, media, gezin e.d.) fanatiek wordt gehandeld op hoe gevaarlijk de Russen, de Chinezen, krakersters, onkruid, anarchisten, homo's, feministes e.d. zijn.

Als dit vijandsbeeld er niet zou zijn, dan zou het hele leger instorten (en deze maatschappij erbij).

Er zou dan immers niemand zijn om tegen te vechten. Maar het 'andere' leger huldigt dezelfde geweldswaarden/principes, heeft ook dit vijandsbeeld nodig om te kunnen functioneren.

organisatie

Het leger is voor een deel een maatschappijtje op zich; Het heeft eigen organisaties als een medische dienst, tandartsen, psychologen, wetgeving, welzijnszorg, eigen woon-werk en leefruimte. En het heeft een eigen training om mannen zo te programmeren dat ze zich op de voor het leger noodzakelijke manier gedragen. In die al eerder genoemde basistraining zit je 24 uur per dag met elkaar opgescheept, daar kun je niet omheen.

Overdag moesten we marcheren: Eindeloo. Totdat we op een gegeven moment op hetzelfde bevel allemaal op dezelfde manier en allemaal tegelijk dezelfde handeling verrichten.

Automatisch, zonder er verder bij na te denken. Als een goedgeoliede machine. Allemaal één worden, wat natuurlijk ook z'n aantrekkelijke kanten had.

Je voelde je immers bij een groep horen, maakte daar deel van uit, trots dat je allemaal hetzelfde had gedaan, gepresteerd.

In hetzelfde uniform, dezelfde laarzen aan, de baret of helm op dezelfde manier gedragen. Dat versterkte dat groepsgevoel alleen maar. Niets mocht van het beeld van de ideale soldaat afwijken. Wie dat deed was een klootzak, luie donder, mietje,

wijf.(om maar enige scheldwoorden uit het uitgebreide arsenaal van het opleidend personeel te gebruiken)

"Je hebt het hier wel makkelijk, je hoeft hier niet te denken, dat doen wij wel voor je." en "Angsten kennen we hier niet, mannen. Nou ja, behalve misschien voor de Russen.(grinnikt) We zijn geen wijven!"

Het doel van de basistraining was om ervoor te zorgen dat je één werd in denken, voelen en handelen.

seksualiteit

In dit disciplineren speelt seksualiteit een grote rol. De onzekerheid die een man voelt omtrent zijn seksualiteit wordt gemanipuleerd en op die manier gekoppeld aan agressie en geweld. Wayne Eisenhart, marine:

"Een van de meest destructieve facetten van het trainingskamp is de systematische aanval op de seksualiteit van de rekruten. Tijdens de basistraining wordt je continu uitgemaakt voor flikker of meid. Meestal worden dat soort benamingen midden in het gezicht geschreeuwd door een drill-sergeant, op zo'n 5 centimeter afstand. Tijdens dergelijke aantijgingen wordt er van je verwacht dat je onder de dreiging van fysiek geweld uiterlijk passief blijft. Het vereist nogal wat psychologische controle als mensen gedwongen worden zulke benamingen te aksepteren. Belangrijk is dat dit proces juist als middel gebruikt wordt om tijdens fysiek geweld uiterlijk passief te blijven. De trainingen eisen altijd net te veel, overschrijden net het menselijk vermogen. Zo kregen we de opdracht om 8 kilometer hard te lopen, terwijl niemand in staat was tot meer dan drie. Of we moesten ons opdrukken, meer dan 100 keer, terwijl zij zowel als wij wisten dat we maar tot 50 in staat waren. Op zo'n manier kun je er altijd wel voor zorgen dat iemand zwak lijkt of niet voldoet

aan de eisen. En op dat moment schreeuwde de Drill-sergeant je gewoonlijk iets midden in je gezicht als: "Je krijgt 'm niet eens overeind flikker".

Zodra de seksuele identiteit werd bedreigd, psychologische controle bereikt en seksualiteit werd verbonden met het militair zijn, was het duidelijk dat het de functie van een militair was om agressief te zijn. Dat was het eerste wat je leerde op het trainingskamp, waar alles gericht was op domineren! Onze opdracht was om altijd 'dicht bij de vijand te komen en hem vernietigen'. Hierin falen(falen überhaupt) was niet MANNELIJK!

Agressie en domineren stonden zo gelijk aan mannelijkheid. Rekruten werden onmenselijk, gefrusteerd en geveid tot een hoogtepunt van spanning. Rekruten werden dikwijls verdoofd door het geweld wat in hen zit. Alleen wanneer er zulke uitbarstingen van geweld voorkwamen hield de drill-sergeant op met z'n eeuwige litanie van "JIJ, vuile flikker" en "kunnen jullie 'm niet eens overeind krijgen, meiden?".

Na een dag van voortdurend treiteren beet ik tijdens een gevecht van man tot man iemand in het gezicht; Een diepe wond in zijn wenkbrauw en wang. Ik had de controle over mezelf verloren. Voor het eerst sloeg

de drill-sergeant me niet en schold me niet uit. Hij sloeg z'n arm om me heen en zei dat ik veel meer kon als hij in eerste instantie van me gedacht had. Iets dergelijks gebeurde ook tijdens de training met de bajonet, Ik viel als een wildeman iemand aan, schreeuwend en brullend vloog ik hem naar de keel. Ik werd weggetrokken vlak voor ik hem naar de strot greep. Voor het verzamelde peleton gaf de sergeant hoog op van mijn mannelijkheid. De rekrut wordt zo aangemoedigd zich gewelddadig en agressief te gedragen."

Het leger haakt in op de normen en gedragingen die jongens reeds door hun opvoeding hebben ontwikkeld en scherpt die zelfs aan. Die eigenschappen zijn: Emotioneel gesloten, een voorkeur voor macht boven plezier, zich superieur maken t.o.v. vrouwen. Het gedrag houdt in; Dominantie, agressie, lichamelijk geweld tegen zichzelf en anderen. Het leger werkt het liefst met jonge jongens, die nog onzeker zijn over hun eigen identiteit en plaats in de wereld. Ze krijgen een bepaald beeld voorgeschoteld van hoe ze zich moeten gedragen.

Vistor Demattei, legerparachutist: "De basistraining moedigt vrouwenhaat aan, maar de manier waarop dit wordt gedaan is vaak ingewikkelder als vrouwen denken.

Het doel van de basistraining is een man zó te ontmenselijken tot hij op het punt komt dat hij zal doden op bevel en dat hij zijn superieuren automatisch zal gehoorzamen. Om zover te komen moeten zijn natuurlijke driften, die in principe geweldloos zijn, onderdrukt worden.

Ik ben nog nooit iemand tegengekomen (tenzij hij vergiftigd was

door grove propaganda), die stond te springen om erop uit te trekken en een volkomen vreemde te doden. Dus hoe krijgt het leger je zover om dat te doen?

Om te beginnen wordt je afgetraint en wreed behandeld tot op het punt van totale afmatting. Je identiteit wordt je ontnomen door dezelfde haardracht, hetzelfde uniform, marcherend in formatie. Iedereen wordt afgestraft voor het falen van één persoon, etc. Je krijgt nooit genoeg slaap of eten. Voortdurend kwetsen de drill-instructeurs je met liedjes en smerige opmerkingen over dat je meisje ervandoor is met 'Jaap'. Jaap is dus de duistere mannelijke burger die ervandoor is met jouw meisje, die natuurlijk alleen maar zat te wachten om ervandoor te gaan met Jaap.

Na drie van zulke weken ben je in staat iedereen te vermoorden.

Hou in de gaten dat er geen enkel contact is met de buitenwereld.

De enige realiteit die er is, die je ziet, is die die de drill-instructeurs je voorhouden.

Als ik 's nachts op m'n buik lag, zei ik vaak m'n eigen naam hardop om zeker te weten dat ik nog bestond!!

Een militair wordt zelf ontmenselijkt en zodoende wordt de drang om anderen aan te doen wat jou is aangedaan vergroot.

Als je jezelf niet als mens ziet, hoe kun je de anderen dan zo zien?

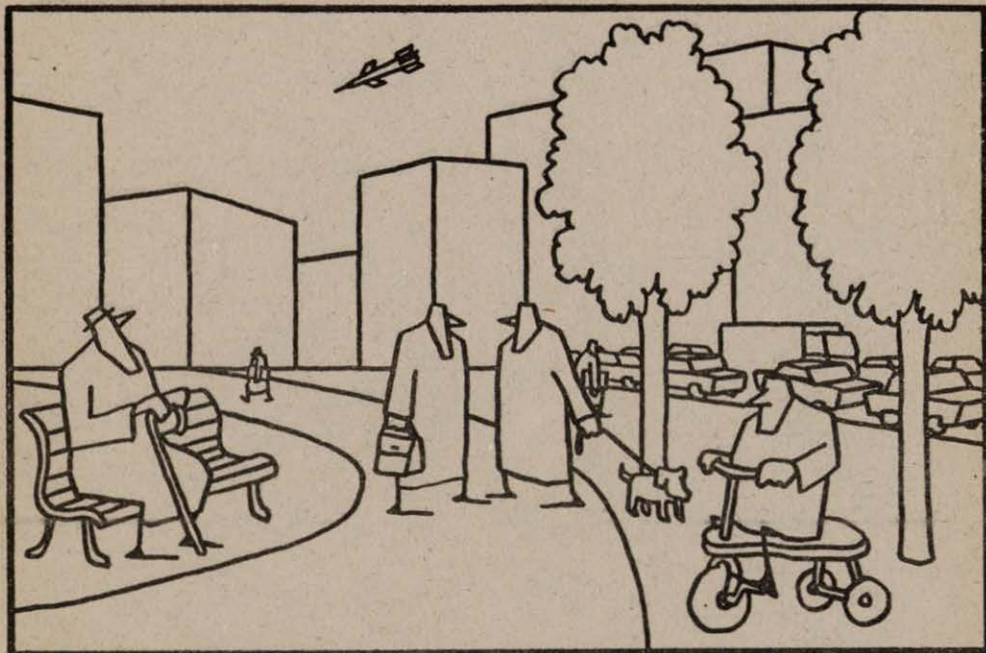
De training in het leger zorgt ervoor dat die agressie zich uit naar mensen die als vijand worden beschouwd.

Jan Autsema.

In de volgende Vlegel gaan we verder in op het verschijnsel van 'mannen onder elkaar' in het leger en hoe zich dit kan uiten in seksueel geweld.

ZOEK DE TIEN VERSCHILLEN

VLEGGEL

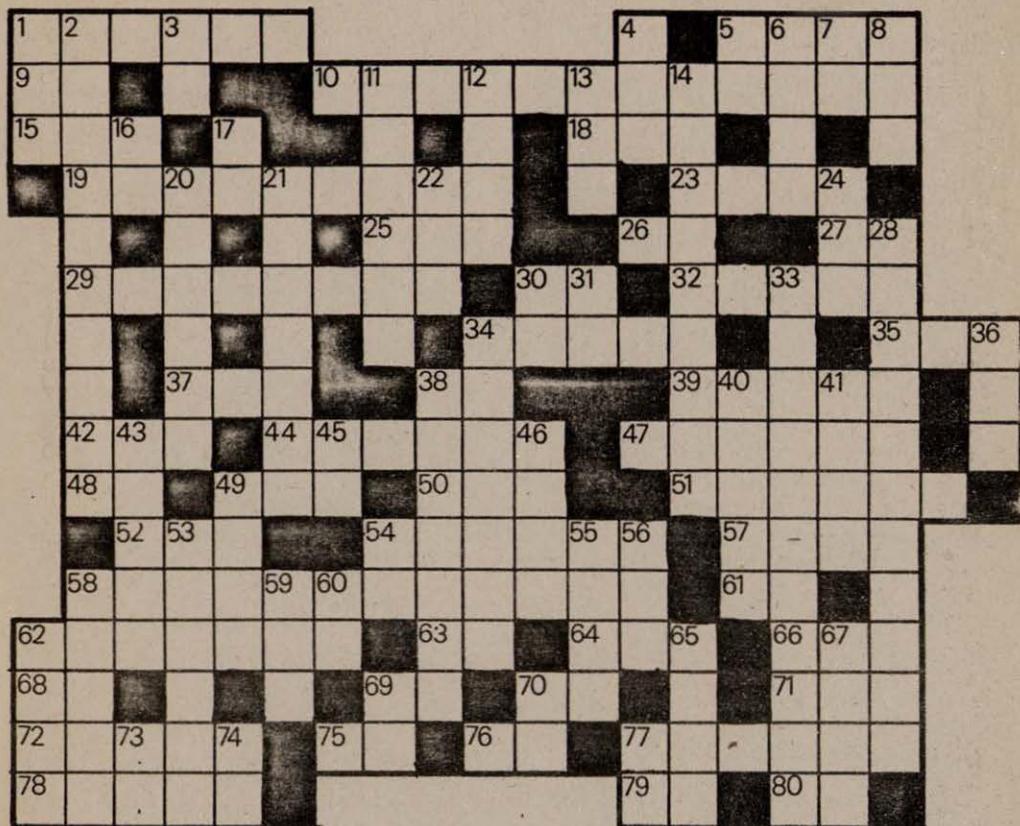
HORIZONTAAL

1. beleid van dit kabinet
5. verschijnsel waar iedereen aan meedoet
9. naam
10. aktievorm
15. wordt je in een plensbui
18. hogerberoepsonderwijs (afk)
19. omwenteling
23. niet praten, maar ....
25. buitenlander
26. lidwoord
27. rijmt op 'pis'
29. landadel
30. anonieme anti-alcohol-groep (afk)
32. doel van het bedrijfsleven
34. bekend schrijver
35. voormalig splinterpartijtje
37. een zekere
38. bijwoord
39. landelijk akb-blad
42. ruzie
44. seniele cowboy
47. vogeleiland
48. lidwoord
49. rechtse club
50. afkortende term voor miljeu freak
51. aktiviteit in mijn
52. hoofd van de maffia
54. bekend edes maandblad
57. landelijke liturgie voor jongeren in de kerk (afk)
58. energie-opwekker
61. voorzetsel
62. plots
63. jongeren afdeling van politieke partij (afk)
64. bekend edes kluppie (afk)
66. psychiatrische inrichting van de staat (afk)
68. getij
69. edese politieke partij
70. lidwoord
71. voornaam ex-dictator Rhodesië
72. franse fascist
75. plutonium (afk)
76. persoonlijk voornaamwoord
77. uitstraling van iemand met geld
78. deel van een olifant
79. lidwoord
80. gedeputeerde staten (afk)

VERTICAAL

1. breek atoomketen nederland (afk)
2. maatschappelijke visie
3. verbrande turf
4. onderzoeksruimte
5. oproerpolitie (afk)
6. rustig
7. lidwoord
8. angstig
11. onze grootste hobby
12. stuur van schip
13. vriendje van Fidel
14. vestigingsplaats van 'horizontaal 58'
16. lidwoord
17. nee (engels)
20. broodnodige reactie op dit kabinet
21. no-nonsense opperhoofd
22. inwoner van ierland
24. uitholling in muur
28. aktievorm vrEDESplatform
30. anonieme anti-alcohol-groep (afk)
31. klaar
33. inkomensbeleid
34. 'instandbezetser' (ned)
36. aktiegroep
38. winkeltje in ede
40. bijnaam voor Van Aardenne
41. algemene nederlandse vereniging voor jongeren (afk)
43. beneden
45. lengtemaat
46. snoep
49. voornaam Ruding
53. klapper
54. landenorganisatie (afk)
55. elegant
56. landelijk energie komitee (afk)
58. ligt moeilijk in ede
59. eindstation van veel akties
60. boom/struik
62. vel van dier
65. begin
67. ex-minister van onderwijs
69. zie 'horizontaal 75'
70. eerste kamer (afk)
73. zie 'verticaal 69'
74. engelse racistische partij (afk)
77. politieke partij in ede (afk)

PUZZEL

Als je de puzzel goed hebt ingevuld én als je de letters die bij de hieronder genoemde cijfers horen, goed hebt ingevuld, staat er een zin. Die zin is een opdracht die je (als je tot de 5 (!) winnaars behoort) op onze kosten mag uitvoeren. Schrijf deze zin op een briefkaart en stuur deze vóór 10 januari 1985 naar: De Vlegel
Postbus 8094 Ede

Op vrijdagavond 18 januari zal dan de trekking van de winnaars plaats vinden. Daar kan je bij zijn. Waar en hoelaat dat is, krijgen alle inzenders ruim voor die tijd nog te horen.

	80	79	55	40		8	37	17	
41	36	6	74	15	60	42	79	33	61
			58	3	51	49			

KERSTFEEST

Het kerstfeest nadert, voor velen een 'vreetfeest', voor anderen een vrede-feest, een gezelligheidsfeest, een feest waarbij een religie intenser wordt beleefd.

Kortom, een feest!
Een feest??

Het einde van het jaar nadert, Sinterklaas is achter de rug (gelukkig), kerstfeest en oud-en-nieuw komen nog. En daarna is er weer de grauwe werkelijkheid van een koude, kille januari. Wat een ieder aan kerstfeest beleefd is verschillend, maar voor bijna iedereen is kerstmis iets speciaals.

Herinneringen aan kaarsen, kerk, 'stille nacht' en sneeuw beheersen voor veel mensen het gevoel dat ze aan kerstmis beleven. Als kind maakte dat zo'n indruk, dat je in latere jaren dat gevoel probeert terug te vinden (voor mij is dat in ieder geval zo).

Kerstmis is ook een familiefeest, als je het alleen moet vieren is het treurig. Althans, dat schijnen juist de mensen die een gezin/familie hebben te vinden. Hoewel veel alleenstaanden dat niet zo ervaren, worden ze juist dan uitgenodigd, wordt er van alles georganiseerd, kerst-ins en dergelijke, om ze toch vooral niet het idee te geven dat ze er alleen voor staan.

Natuurlijk is dat voor mensen die dat fijn vinden een prima initiatief. Maar ik kan me heel goed voorstellen dat anderen er niet op zitten te wachten. Zeker niet als je bedenkt dat ze na de feestdagen weer vergeten worden en het zelf weer uit kunnen zoeken.

Kerstmis. Zomaar wat gedachten op papier.

We worden in deze maand dood gegooid met reclamefolders, ik word er doodziek van. Het ene na het andere wordt je aangesprezen. Dat je die dingen totaal niet nodig hebt is een tweede. We moeten elkaar zonnig geschenken geven, niet eens iets zinnigs, maar totaal overbodige dingen. "De sler aan het leven".

Hoe zouden de mensen in Ethiopië die van honger doodgaan daar over denken? En alle mensen die maar nauwelijks in leven kunnen blijven? In Pakistan, in Nigeria, in India, in heel Afrika, in Zuid-Amerika, in Azië? Hun dagelijkse leven bestaat uit: OVERLEVEN! Vierentwintig uur per dag is 'voedsel' in hun gedachten, zijn ze daar mee bezig. Kunnen jij of ik ons dat voorstellen? WIJ, die ons druk maken over of we wel of niet een videorecorder-met-afstandsbediening zullen kopen. WIJ, die ons afvragen wat we met 'kerstmis' voor kleren zullen dragen.

WIJ, die ons druk maken over wat we nu weer eens zullen eten.

WIJ, die ons druk maken over hoe we al die overvloedige kilo's kwijt moeten raken.

Het is om te huilen, maar het is realiteit.

De realiteit van de oneerlijke verdeling in de wereld. De realiteit van de HONGER tegenover de 'WEICHT-WATCHERS'. Elke drie seconden sterft er iemand van de honger, terwijl in diezelfde drie seconden 150.000 gulden aan bewapening wordt uitgegeven. Als we al dat geld zouden besteden aan voedsel, zou ieder mens op de wereld genoeg te eten hebben. Het is zelfs zo, dat er nu al voldoende voedsel geproduceerd wordt voor iedereen. Maar het wordt oneerlijk verdeeld, het wordt 'doorgedraaid', er wordt politiek mee bedreven.

Voegen we het geld dat we aan luxe besteden daar aan toe, dan zou met gemak aan de primaire levensvoorwaarden van ieder mens in de wereld voldaan kunnen worden. En dat betekent: voedsel, drinken en een huis om in te wonen voor iedereen! Basisvoorwaarden om gelukkig te leven zitten niet in een stereo, een kleuren TV, luxe meubels, een auto en wat al niet meer. Nee, basisvoorwaarden zijn voedsel, drinken, onderdak en liefde.

DAT schijnen we in de westerse wereld nogal eens te vergeten, in onze jacht naar overdreven materialisme.

WIJ, die ons geweten afkopen door wat geld te storten voor die arme kindertjes die honger hebben. Wat moeten we anders doen?

Als ik het wist, zou ik het jullie meteen vertellen.

Wat we wel kunnen doen is onze stem laten horen, op wat voor manier dan ook.

Wat we wel kunnen doen is in verzet komen tegen de bewapening, de multi-nationals, de machtsblokken.

Het is misschien summier, ik vraag me soms ook af of het wel zin heeft. Maar het is een manier, en als ieder mens dat zou doen wordt het ook degene die de macht in handen hebben misschien duidelijk dat het zo niet langer door kan gaan. Dat we bezig zijn onszelf te vernietigen met milieuvervuiling, kernbewapening, onverschilligheid ten opzichte van elkaar.

Denk er eens over na, achter de bisschopswijn en de kerstkrans. Mijn bedoeling is niet om met dit verhaal iemands kerst te bederven, waarschijnlijk zou me dat niet eens lukken. Toch heb ik het opgeschreven, want het zit me hoog en het moet me van het hart. Ongetwijfeld herkennen mensen dit gevoel. Een hoop is,

that the world turns into a better place
where there's life for you and me.

Een gegeven is, dat het nog lang niet zover is. En daarom, mensen, protesteer, verzet je tegen mensen die deze dingen in stand houden. Verzet je en laat je stem horen. Doen we dit allemaal, dan wordt het een machtige stem. Een STEM die niet genegeerd kan worden.

ISOLATIE & HERSENSPOELING

Eind jaren '70, begin jaren '80, kon men vaak de kreet "Isolatie = Folter" op de muren lezen. Dat sloeg dan op de RAF-terroristen die de een na de ander vermoord werden of zelfmoord pleegden. De RAF had toen erg weinig sympathie bij de bevolking en slechts weinigen maakten zich zorgen over hun behandeling in de Duitse gevangnissen. De kreet "Isolatie = Folter" werd als onzinnig geklets van wat eeuwige sympathisanten afgedaan. In werkelijkheid komt deze uitspraak van twee wetenschappers die een onderzoek deden voor het Amerikaanse Ministerie van Defensie.

korea

In 1950 woedde er een hevige oorlog tussen Noord- en Zuid-Korea, waarbij de eersten gesteund werden door het oostblok en China, en Zuid-Korea door het westen.

Een groot aantal Amerikanen werd door de Chinees-Koreaanse strijdkracht gevangen genomen. Velen van hen gingen naar speciale kampen om een zogenaamde 'denkervorming' te ondergaan. (Thought-reform)

Aan het eind van hun gevangenschap noemden 70% van de soldaten de U.S.A. een imperialistische staat en ondertekenden petitities waarin de U.S.A. werd gevraagd de oorlog te beëindigen. Ook legden zij uitvoerige bekentenissen af over oorlogsmisdaden. De Yankees waren geschokkeerd, hoe was het mogelijk dat intelligente jonge officieren naar het leek, overtuigde kommunisten waren geworden?.

onderzoek

Het ministerie van oorlog organiseerde een groot onderzoeksprogramma, waarbij de ervaringen van militairen onderzocht moesten worden.

De Amerikaanse wetenschappers

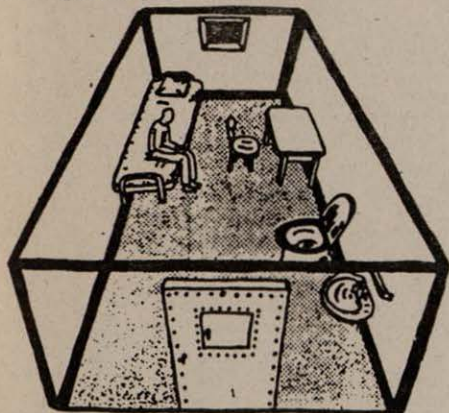
concludeerden dat de gespoelde hersenen van hun militairen geen resultaat waren van bv. wondermiddelen of de een of andere oosterse hypnosetechniek, maar 'alleen' het resultaat waren van volmaakte verhoortechnieken, speciale gevangenisomstandigheden en gestuurde groepsprocessen. Het duurde niet lang tot het Westerse repressie-apparaat er de smaak van te pakken kreeg.

E.H. Schein, een wetenschapper, schreef in een psychiatrisch vakblad het volgende: "Om een duidelijke verandering van gedrag te bewerkstelligen, is het nodig, om samenhangen met oude gedragspatronen en oude houdingen af te zwakken, te ondermijnen en hun ondersteuning te verhinderen. Omdat de meeste samenhangen in de direkt persoonlijke bevestiging van het aanwezige gedrag en in de gedragingen van zulke mensen voorkomen, waarmee nauwe emotionele banden bestaan, is het dikwijls noodzakelijk deze banden te verbreken. Dat kan bewerkstelligd worden door het individu fysiek te isoleren en iedere communicatie met mensen, die iets om deze figuur geven, te verhinderen. Of door het individu duidelijk te maken dat degenen, voor wie

hij respekt heeft, dat respekt niet waard zijn en dat hij hen actief moet wantrouwen".

fase 1

Om enigzins duidelijk te maken wat er gebeurt tijdens de isolatie en hersenspoeling zal ik nu de strategie van de KGB schetsen zoals die oa. beschreven staat in de stukken van de twee eerder genoemde wetenschappers, de 'uitvinders' van de conclusie: ISOLATIE is FOETER, Hinckle en Wolff. Ze schreven een boek; 'Communist interrogation and indoctrination of enemies of the State'. (1956). Na de arrestatie door de KGB werd de gevangene in een speciale vleugel van een gevangenis van de geheime dienst gebracht. Streng afgezonderd van de rest van de gevangenis. In grote steden ging het om nieuwgebouwde onberispelijk schoongehouden cellen. Vooral gevangenen van wie inlichtingen moesten komen of die voor showprocessen of propagandabekentenissen gebruikt werden, moesten in isolatie gehouden worden.

De cel is een kleine rechthoekige ruimte van 3,5 meter lang en 2 meter breed. Vaak staat er enkel een bed en po/wc in. De wanden zijn kaal en de verlichting bestaat uit één enkel gloeilampje. In de muur zit boven ooghoogte een klein raampje zodat de gevangene niets van de buitenwereld kan zien.

Hij wordt na de arrestatie in z'n cel gebracht, de deur gaat dicht en voor onbepaalde tijd is hij totaal geïsoleerd van menselijk contact. Hij mag noch met de bewakers noch met andere gevangenen spreken. De dagen worden tot op de minuut georganiseerd, voor wassen, eten is een strakke voorgeschreven tijd, evenals voor het slapen. De gevangene moet op bevel naar bed, moet in één bepaalde houding slapen, nl. op de rug met de handen boven de dekens. Wanneer hij van houding verandert wekt de bewaker hem en wordt hij gedwongen om deze houding weer aan te nemen. (ga bij jezelf maar eens na hoe vaak je van houding verandert tijdens het slapen) Ieder levensgevoel wordt aan totale organisatie onderworpen!

angst

Veel gevangenen vertellen naderhand dat de onzekerheid over hun eigen lot en dat van vrienden, familie of groepsleden het meest ondragelijke aspect van hun detentie was geweest. Wat zou de KGB weten?

Hoe lang gaan ze me vasthouden? Wat is de aanklacht eigenlijk? Bij isolatie zijn immers alle informatiekanalen afgesloten, geen (of gecensureerde) post, geen bezoek, geen gesprekken met andere gevangenen.

De gevangene krijgt op een gegeven moment nachtmerries en die versterken de uitputting en angst. Vaak is er dan een breekpunt, maar mocht dat nog niet het geval zijn, dan zijn er nog wat eenvoudige, maar effectieve methoden:

1- Slaaponthouding.

Het licht in de cel brandt voortdurend, slapen moet met het gezicht naar de muur. Constant licht en de dwang om in een voorgeschreven houding te slapen, verzwakken de weerstand van de gevangene. Ook komt het voor dat een gevangene, zodra hij inslaapt meteen gewekt

wordt. Zonodig worden de slaapfasen bekort of geheel onthouden.

2- Temperatuur in de cel.

De temperatuur wordt zo geregeld dat het of te warm of te koud is. Lange hitte en zweeten zijn zenuwslopend en kou is niet lang uit te houden, helemaal als er een verbod op bewegen is. Het menselijk organisme kan uiteindelijk dergelijke aanvallen niet weerstaan.

De KGB ziet dit overigens niet als folter, omdat geen fysiek geweld wordt gebruikt. Hinckle en Wolff zeggen echter dat er geen reden is om verschil te maken tussen dit soort behandeling en folter. Het begrip folter moet echter niet al te snel gebruikt worden, slechts in de beschreven isolatiesituatie kan men met recht van folter spreken. Wat overigens niet betekent dat minder erge situaties als beschreven onder bovenstaande punten wel het predikaat 'humane behandeling' verdienen.

Na verloop van tijd wordt de gevangene steeds depressiever, hij hecht geen waarde meer aan zijn gedrag en uiterlijk, en heeft geen belangstelling meer voor zijn omgeving.

De gevangene gaat soms hallucineren en lijdt aan misleiding van zijn zintuigelijke waarnemingen.

In bijna alle gevallen bestaat er een grote behoefte aan aanspraak. Als hem die mogelijkheid tot gesprek geboden wordt zegt hij alles wat de toehoorder (een KGB'er) maar wil horen. Volgens Hinckle en Wolff waren de meeste gevangenen na vijf tot zes weken strenge isolatie kapot en gebroken.

"Hij volgde de bevelen op met de bevattelijkheid van een afgerichte hond".

Ulstermethode

Tim Shallice, een Engelse psycholoog, bestudeerde net als de twee Amerikanen, de Russische methode en trok parallellen met

de methodes van de Britten in Noord-Ierland, die op bv. IRA-leden toegepast worden.

De Ulster-methode is een 'verfijning' van de KGB-methode. In Noord-Ierland zijn er slechts 6 dagen voor nodig om een gevangene te breken.

Dit verschil is waarschijnlijk te danken aan een hogere slaapprooving.

De procedure bestaat uit elkaar aanvullende methoden: de gevangene krijgt een kap over het hoofd, moet urenlang staan, en in de ruimte waar hij verblijft is een constant geruis en ook hier wordt met de temperatuur gemanipuleerd.

Het doel is duidelijk; de ineenstorting van de persoonlijkheid. Zowel in de Russische, Chinese als Britse variant begint dan pas het eigenlijke verhoor.

fase 2

In de Sovjet-Unie en Ulster is deze methode eigenlijk alleen bedoeld om inlichtingen van de gevangene los te krijgen.

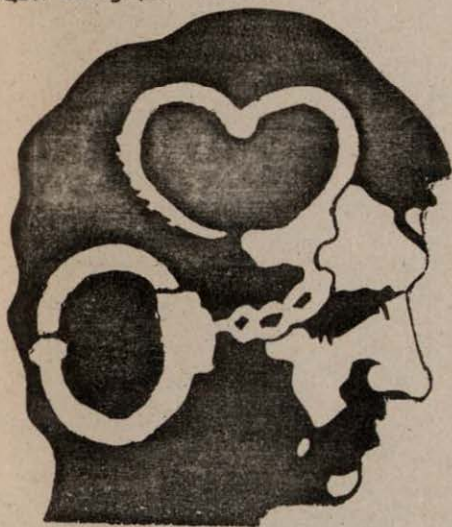
In China werd hij toegepast op brede lagen van de bevolking. Na de isolatie werd men in groepen van 10 tot 15 mensen gezet,

waarna een indoktrinatieprogramma begon dat jaren kon duren. Iedereen die de spanningen in de groep kon opvangen werd direct geïsoleerd en op een gegeven moment controleerden de gevangenen elkaar en zichzelf. Het gaat te ver om dit hele proces te beschrijven, maar het staat vast dat de Chinezen een grote mate van perfectheid hierin hebben.

b.r.d.

In West-Duitsland doet men ook al jaren mee aan isolatie van politieke gevangene en het verstoren van hun lichaams huishouding.

In Hamburg-Eppendorf werkt de groep SFB 115, een groep wetenschappers, die oa. de Ulstermethode probeert te vervolmaken. Deze methodes worden op de RAF-leden uitgeprobeerd.

Horst Rakow, RAF-lid, pleegde na 5 jaar isolatie zelfmoord. Een gedeelte uit zijn afscheidsbrief: "Mijn zelfmoord is geen handeling voortkomend uit 'kortsluiting'. Jarenlang wegvegeteren in de bajes Moabit leidt onvermijdelijk eens tot zelfmoord. De beschadigingen van zo'n lange tijd isolatie zijn niet meer te repareren.

Apathie, waarnemings-, artikulerings- en concentratiestoornissen, permanente hoofdpijn, zweten, duizelingen en een gevoel van zwakte, sterke doorbloedingsstoornissen en hallucinaties zijn weer andere verschijnselen van mijn langdurige isolatie.

Uit het gezichtspunt van de gestichtsarts worden deze verschijnselen als alleen maar vegetatieve stoornissen afgedaan.

Op grond daarvan heb ik me al tijden niet meer tot de arts gewend. Verder lukt het me al langere tijd niet meer om met andere mensen te communiceren. Ik voel me geremd, onbeholpen, krampachtig en stijf. Samenhangende gesprekken voeren lukt me ook al niet meer. Sinds enige tijd ben ik zelfs bang om nog andere mensen te ontmoeten. Ik bemerk dan een ontzettende angst, de isolatie over zo'n lange tijd heeft me blijkbaar a-sociaal gemaakt. IK BEN IN STAAT VAN ONTBINDING BIJ LEVENDE LIJVE. Dat echter kan en wil ik niet langer meer aanzien, vandaar de zelfmoord". De vraag of de RAF-leden zelfmoord pleegden of vermoord werden vind ik eigenlijk niet meer relevant, de staat heeft hen doelbewust de dood ingejaagd.

nederland

Ook Nederland kent 2 isolatieafdelingen, één in Maastricht en de B-vleugel in Scheveningen. Er zijn tevens gevallen bekend waarbij actieve anti-militaristen gedwongen opgenomen werden in psychiatrische inrichtingen, op uiterst dubieuze gronden.

Schrijver dezes heeft tijdens zijn totaalweigerperiode een week in beperkte isolatie in het militair depot voor discipline in Nieuwersluis gezeten. Na die week werd ik uit mijn cel gehaald en was er een vriendelijk manneke in spijkerbroek, die m'n politieke dienst-

weigering onderuit wilde halen, door me een S-5 verklaring op te dringen. S-5 betekent populair gezegd, dat je getikt bent en dus niet geschikt voor het leger.

Ondanks dat ik me erop voorbereid had, had ik het er wel moeilijk mee. Zomaar ineens vrijkomen!

Ik heb het overigens niet gedaan. Dit is weliswaar geen folter, maar wel een misbruiken van de psychologie.

Wellicht zijn er onder de lezers(essen) mensen die zullen zeggen, ja, alles goed en wel, maar West-Duitsland is een democratisch land en de RAFleden zijn terroristen, die een gevaar voor de democratie zijn. En daarom moeten ze worden aangepakt.

Maar...folter is nu niet bepaald een kenmerk van democratie.

Misschien is het verder goed om te bedenken dat de definitie van een 'staatsvijand' snel kan wisselen.

VANDAAG ZIJ, MORGEN JIJ !!!

Arie

In dit artikel wordt voor het gemak alleen de hij-vorm gebruikt. Dit impliceert natuurlijk niet dat dergelijke dingen vrouwen niet overkomen.

Bij dit artikel is gebruik gemaakt van de brochure/knipselkrant: 'Psychologie, een wapen in het arsenaal van de counter insurgency'.

'demokratie' bij onze burens rechts:

Die Justizminister der Länder haben auf ihrer Konferenz am 25./26. September 1982 in Hamburg beschlossen, das Verbot politischer Erklärungen in Prozessen zu legalisieren.

"Langatmige ideologische Erklärungen" sollen als "Prozeßverzögerung" unterbunden werden. Die Justizsenatorin von Hamburg, Leithäuser, erklärte dazu, der Angeklagte habe ein Recht darauf, schnell verurteilt zu werden.

(Radiomeldung)

ONRUST '84

Hieronder volgt een overzicht van de, volgens ons, belangrijkste akties van het afgelopen jaar. Het aantal akties is (gelukkig) zo groot dat we een keuze hebben moeten maken. Natuurlijk is deze keuze subjektief; we vinden een bezetting of een jataktie nu eenmaal leuker en beter als een, om eens iets te noemen, volkspetitionement. Een paar akties staan enkel en alleen in dit overzicht omdat ze plaats vonden in Ede. Als ze ergens anders waren gehouden, hadden ze er niet in gestaan.

Maar waarom een overzicht van akties uit '84?

In de eerste plaats natuurlijk als een soort geschiedschrijving. Makkelijk opzoekbaar wat er in die sector in 1984 aan de hand was. In de tweede plaats, en dat is voor ons een heel belangrijke reden, omdat het lezen over akties je kan inspireren tot het doen van akties. Ten derde kun je op deze manier zien wat er in de belangstelling heeft gestaan, waar aktie tegen gevoerd is. En ten vierde tenslotte, kun je zien of er opmerkelijke verschuivingen in de vormen van aktie waar te nemen zijn.

objekten

Als we zo 't rijtje van akties eens bekijken dan kan je stellen dat het gros van de in '84 gevoerde akties tegen 3 hoofdstromingen zijn gericht.

Op de eerste plaats het kabinetsbeleid. Dit jaar is dat eigenlijk pas goed begonnen, nu ook pas wordt het beleid goed merkbaar: bezuinigingen alom; op het onderwijs, op cultuur, op openbaar vervoer, op de uitkeringen, en ga zo maar door. En verder de afbraak van het gehele sociale stelsel, de dé-nivellering, de, met andere woorden, opbouw van de 2-klas-sen maatschappij. Winst in het bedrijfsleven blijkt dus geen

werk te zijn. Integendeel: winst is automatisering en al dan niet gedwongen ontslagen. Verder natuurlijk het kabinetsbesluit over de kruisraketten. Wat het verzet tegen het kabinetsbeleid aangaat, kan en zal '85 een onrustig jaar worden. De tweede hoofdstroming waar veel akties tegen gevoerd zijn, is het militarisme. En aangezien de invloed van het leger op de maatschappij eerder toenam afneemt (uit de gejatte documenten van het Contra-Inlichtingen Detachement blijkt immers zonneklaar hoe diep het leger in de maatschappij geïnfiltreerd is: alles wat maar een beetje krities is, wordt in de gaten gehouden, van AKB-basisgroepen via VVDM en anti-militaristische-groepen, tot het IKV en de Beweging Weiger Defensie Belasting), zal dit het komende jaar ook nog wel het doel van menig aktie zijn.

Ten derde: akties tegen de bont-industrie, de dierproeven, de bio-industrie, etc. Ook dit kunnen we volgend jaar blijven verwachten. Zeker zolang Ploeg (die de Anne Frank stichting als een "crypto-communistische" organisatie omschrijft), de aangewezen man is om daar wat aan te veranderen. Ploeg die liever gaat jagen dan zijn taak, waarvoor hij uitstekend betaald wordt, vervullen, namelijk het te woord staan van verontruste

medeburgers die hem willen wijzen op misstanden die vallen onder zijn departement (Anti-Bont manifestatie op 24 november).

hoe?

Als we kijken naar de soort aktievorm, zien we belangrijke verschuivingen ten opzichte van voorgaande jaren. Een tekenend voorbeeld is misschien wel de ontruiming van Singel 114. Was dat tot voor kort uit gelopen op een gigantische veldslag, nu bleven de grote rellen uit, maar werden er tientallen korte heilige, ongrijpbare akties gevoerd tegen het afbraakbeleid van Van Thijn (zwin van thijn luidt z'n bijnaam in de hoofdstedelijke krakerswereld). En dat is de trend in aktievormen van '84: geheime, ongrijpbare akties. Een aktievorm met veel voordelen en een enkel nadeel. Om met het nadeel te beginnen. Door dat deze akties in het geheim worden voorbereid en georganiseerd, kunnen er nooit veel mensen aan mee doen. De verbreding bij deze aktievorm is nihil. Dat wil niet zeggen dat de verbreding door deze akties nihil is. Als er in brede kring waardering is, is de eerste stap in de verbreding gezet. Dan rest alleen nog maar om die mensen daadwerkelijk bij akties te betrekken. Toch is breed-verzet op die manier niet te verwachten, maar wat dan nog; de kracht ligt juist in een breed scala van aktievormen. Van heftige sabotage-akties tot demonstraties en manifestaties. Er zijn aktievormen genoeg voor iedereen. Een ander nadeel is dat je kans loopt om gepakt te worden en enige weken/maanden achter de tralies te verdwijnen. Iets waar veel mensen voor terug deinsen en dus ook meteen een beperking wat het aantal mensen betreft.

Voordelen van geheime akties zijn: het verrassings-element, het aantonen dat de tegenstander te bestrijden valt, het

boven water brengen van informatie, geen confrontatie met de ME die je toch verliest en wat alleen maar pijn doet en frustrerend werkt, etc.

kentering

Er is een duidelijke kentering waarneembaar naar ontworpende akties: sabotage, jatakties, ed. Het doel is niet meer primair publiciteit, maar het ontworpenden van een onderdeel van het systeem en/of het toebrengen van economische schade. Dit toebrengen van economische schade is nog steeds (ook in eigen gelederen) een veel betwist punt. En in zekere zin zal het dat ook altijd moeten blijven, je moet niet vervallen in het automatiseren van een eenmaal gekozen aktievorm. Wel is duidelijk dat geld voor hen belangrijker is dan welk (ethies) argument dan ook. Wanneer iets niet meer rendabel is (bijvoorbeeld, als er zoveel en zovaa nertsen worden bespoten dat de fokkerij verliesgevend is geworden) zal de bedrijfstak/het systeem zich opheffen of inkrimpen.

Natuurlijk zal de beveiliging en repressie toenemen, maar dat kan geen reden zijn om geen akties meer te voeren. Vergelijk: liever geen gewelddadige revolutie, maar liever een geweldadige revolutie dan geen revolutie.

De term 'van protest naar verzet' is voor '84 duidelijk op z'n plaats. Was vroeger het doel van akties het bekend maken van misstanden, nu is dat veel meer het bestrijden van misstanden. Al blijft het signaleren nog een belangrijk onderdeel van de aktie.

Oordeel zelf, hier volgt de lijst.

januari

5 Capelle a/d IJssel. Molukkers proberen de huissuitzettingen van 7 gezinnen te voor komen. ME met getrokken pistolen zorgen voor een grimmig begin van '84.

5 Rhenen. 9 Kraakpanden aan de Cuneralaan worden met behulp van ME ontruimd en gesloopt.

16 Almere. 2 Centruumpartij leden worden in de gemeenteraad geïnstalleerd. In de zaal breken gevechten uit. Er wordt een verklaring voorgelezen en andere CP'ers worden buiten de zaal gehouden.

19 Amsterdam. De Nederlandse-Zuidafrikaanse Vereniging is het doelwit van een bliksemactie van "Amsterdammers tegen racisme en diskriminatie". Boeken worden uit de kasten gegooid en een paar gaan de gracht in.

21 Amsterdam. El Salvador demonstratie met ongeveer 1000 deelnemerssters.

februari

10 Dag van de Onrust. Axiedag als laatste poging de ontruiming van Wyers te voorkomen. Tientallen akties, vooral in Amsterdam.

11 Woensdrecht. 2 Mensen klimmen in de 50 meter hoge zendmast midden op de basis.

14 Amsterdam. Wyers ontruimd. 2000 mensen in het immens grote pand. Buiten staan 1000 ME'ers. Het blijft nog lang onrustig in de stad.

18 Woensdrecht. 350 Mensen gaan de basis op om een communicatiebunker te bezetten. De aktie is uitgelekt en iedereen wordt gearresteerd, geregistreerd en in de loop van de dag weer vrij gelaten.

maart

2 Heemskerk. Mislukte poging om een bunker van defensie (waar in oorlogstijd 'onze' kunstschatten bewaard blijven) open te breken. Na 2 deuren bleek de derde te sterk.

10 BVD (binnenlandse veiligheidsdienst) legt huisbezoeken af bij mensen die een aktie voorbereiden tegen het munitiecomplex Veenhuizen. Ze vertellen dat de aktie beter niet door kan gaan omdat ze toch alles al weten en ze hun maatregelen al hebben getroffen.

26 4 Anti-militaristische groepen breken in in MIBO's (Materiaalvoorziening In Buitengewone Omstandigheden) en jatten voor 250.000 gulden medicamenten uit de voorraden die daar opgeslagen liggen voor de volgende oorlog. De buit komt veilig aan in de 3de Wereld.

april

1 Woensdrecht. Zo'n 150 mensen gaan de basis op om te picknicken.

1 Volkel. 20 Vrouwen klimmen over de hekken de basis op.

4 Rotterdam. De Fietsenfabriek (kraakpand) wordt ontruimd. Hierbij wordt door de politie geschoten. Een jongen krijgt een schampschot in de rug.

5 Volkel. 200 Mensen bezetten een opslagloods op de basis. Woensdrecht was de bedoeling, maar is uitgelekt. Iedereen wordt gearresteerd en opgesloten in hondehokken. 's Avonds is iedereen weer vrij.

19 Woensdrecht VredesAktieKamp. John Gardiner slaat door en geeft toe voor de BVD te werken. Veel akties door hem mislukt.

mei

1 Dag van de onvrede. Overal in 't land worden akties gevoerd tegen de kruisraketten en militarisme.

12 Zeist. Het dierenbevrijdingsfront breekt in bij het TNO waar ze 30 Beagle-honden meenemen, die voor proeven gebruikt worden.

12 Woensdrecht. "Open dag" op de vliegbasis. 150 Mensen maken er gebruik van en klimmen over de versperringen.

12 Boekel. Centruumpartij vergadering wordt door demonstranten uit elkaar gejaagd.

juni

De hele maand lang worden er in talloze steden akties gevoerd tegen de bezuinigingsmaatregelen van het kabinet. Vooral tegen de 'voordeurlerskorting' is het verzet hevig.

1,2,3 Woensdrecht. 3 Daagse blokkade van alle poorten van de basis. Plusminus 7000 mensen nemen hier aan deel.

1 Nijmegen. Algemene onvrede dag tegen het kabinet. Door 1000 demonstranten moet oud-premier De Jong (Lubbers durfde niet) per helicopter vluchten.

4 Ede. Een groep mensen gaat in optocht van het gemeentehuis naar de nutsbedrijven om daar f 5,72 contant te betalen als protest tegen de stationering van kruisraketten in West-Europa.

4 Amsterdam. Bezetting VVD-kantoor onder het motto "Wie plaatst, kan de knal verwachten", als protest tegen kabinetsbesluit over de kruisraketten.

5 Ede. Het SUK (Stop Uitkerings Kortingen) serveert een bijstandsontbijt bij gemeentelijke sociale dienst. Zo'n 30 mensen nemen een hap brood en een kopje thee.

8 Veenhuizen. "Bijna open dag" bij het munitiedepot. Veel bewaking, schuim- en waterwerpers.

14 Kamerdebat over kruisraketten beslissing kabinet. In veel steden akties, zoals in Nijmegen waar brandende barrikades op belangrijke verkeersknooppunten worden opgeworpen.

20 Ede. Aktiedag SUK tegen 1 juli bezuinigingspakket op plein onder stadhuis. Weinig belangstelling, maar mooi weer.

23 Deventer. "Doe Wat" manifestatie. Demonstratie langs Witteveen & Bos (architekten Woensdrecht) en Boreel-kazerne, waar 't bijna een bloedbad wordt als één soldaat zijn machine geweer ontgrendeld en er mee richt op de demonstranten.

26 Woensdrecht. VredesAktie-Kamp wordt plotseling ontruimd door ME op aandrang van locoburgemeester Lenselink. Gemeenteraad is er niet mee eens. 2 Wethouders stappen op, maar voor het VAK helpt dat allemaal niet meer.

juli

6 Grave. Anti-militaristen bezetten het "Opleidingscentrum Didaktiek en Militair Leiderschap". Twee totaalweigeraars worden vastgehouden, de rest kan na een paar uur naar huis.

6 Amsterdam. Een brandbom richt grote schade aan in de Gemeentelijke Dienst Huisvesting. Duizenden dossiers verbranden.

20 Nijmegen. Bij de intocht van de 4-daagse wordt een rookbom onder de tribune neergelegd.

Het wordt echter gevonden en de politie deelt mee dat het een echte bom was.

augustus

20 Amsterdam. Krakers beginnen met een actie tegen een rondvaartboot de tourisme-industrie aan te pakken. De boot wordt klemgezet en bekogeld met verf en rook. Een speciale politie éénheid is het antwoord van de gemeente.

25 Het dierenbevrijdingsfront bevrijdt op een 3-tal plaatsen (Ede, Groesbeek en Oostermeer) enkele honderden moerasbevers als protest tegen de bontindustrie.

september

3 Amsterdam. Demonstratie tegen de sex-club Yab-Yum. Eerst door de politie en dan door de knokploegen van Y-Y worden de demonstranten gedeeltes in elkaar geslagen. Mensen belanden voor maanden in het ziekenhuis.

3 Opnieuw slaat het dierenbevrijdingsfront toe. Ditmaal zijn het 80 chincilla's die gered worden.

17 Amsterdam. Er gaan geruchten dat de ME verzameld om het 'Bolwerk' te ontruimen. Mensen beginnen ruiten in te gooien en te plunderen. Krakers vluchten voor de buurt. De kraakbeweging reageert verdeeld en de discussies zijn hevig.

19 Amsterdam. Deetman en Van Kemenade willen het nieuwe VU (letteren) gebouw openen. Reden genoeg voor zo'n 400 studenten om te demonstreren tegen het afbraakbeleid. Van K. zit 2 uur vast in 't Maagdenhuis door blokkade.

22 Emmeloord. Manifestatie tegen kernenergie (-plannen). Ongeveer 7000 mensen nemen er aan deel.

oktober

5 Soest. Als protest tegen de verkoop van uitheemse diersoorten daar, breekt het dierenbevrijdingsfront in in een dierenwinkel en jat de hele administratie.

5 Onkruid breekt opnieuw in in MIBO's. Deze keer zijn de akties uitgelekt. Zes arrestanten en geen buit.

6 Eygelshoven (Z-Limburg). Anti-militaristen blokkeren een munitietrein in het kader van de akties tegen de grote NAVO-oefening Reforger.

12 Groningen. Onder het motto "Militarisme = Bloedlink" beklimmen anti-militaristen de indelingsraad. Behalve 2 totaalweigerers mag iedereen weer naar huis.

14 Het dierenbevrijdingsfront voert aktie tegen de jacht. Hoogzitten (schiethuisjes op palen) worden omgezaagd of in de fik gestoken. Ook worden er jachttrofeeën gestolen, o.a. uit het koninklijk landgoed in Wassenaar.

17 Dordrecht. Blokkade gerechtsgebouw tegen verlenging voorarrest MIBO-arrestanten (zie 5 okt.). 50 Mensen en hard ME optreden. Ze worden tot ieders verbazing vrijgelaten.

23 Amsterdam. Singel 114 ontruimd. Verwachte en aangekondigde grote rellen blijven uit. Wel veel kleine akties en arrestaties.

31 Leiden. Kraakpand ontruimd. Veel politie. Agent gaat op arrestant zitten, drukt z'n pistool tegen het hoofd van die arrestant en schreeuwt tot tweemaal toe: "Ik schiet je dood!"

november

6 Het dierenbevrijdingsfront gooit als protest tegen de bontindustrie op verschillende plaatsen in het land etalageruiten van bontwinkels in. Verder worden

sloten dichtgelijmd en leuzen gespoten.

9 Dodewaard. Voor 't eerst na drie jaar weer een blokkade bij de kerncentrale aldaar. 100 Mensen vertragen de ploegwisseling. ME ruimt de blokkade na ruim een uur op.

15 Beverwijk. Rietkerk opent het nieuwe politiebureau. Honderden mensen demonstreren tegen het kabinetsbeleid, waarbij het tot ernstige ongeregelheden komt. ME rijdt in op demonstranten. Veel gewonden.

18 Utrecht. Anti-militaristen jatten bij de CID (Contra Inlichtingen Detachement) op de Knoop-kazerne geheime en minder geheime papieren.

24 Otterloo. Circa 1000 mensen demonstreren bij een bontfarm tegen de bontindustrie.

27 Amsterdam. Uit protest tegen de U.S.-politiek in Midden-Amerika wordt het consulaat bestormd. Veel verfbommen en brandende autobanden. Ook worden bij een tiental U.S.-multinationals leuzen gespoten, sloten dichtgelijmd en ruiten ingegooid.

december

10 Vorden. Het dierenbevrijdingsfront besmeurt de pelsen van nertsen met verf. De vellen zijn onbruikbaar en de schade is aanzienlijk.

12 Amsterdam. De bouwput van Wyers wordt in de vroege morgen door 120 mensen bezet. Bouwmachines worden gesaboteerd. Dit als protest tegen de mogelijke ontruiming en sloop van een ander groot kraakpand: Tetterode.

De Vlegel-verrassing van 1985.

Op (of omstreeks) 10 januari zal er een extra Vlegel uitkomen. Een extra Vlegel boordevol met goede plannen en voornemens voor 1985 van allerlei Edese organisaties.

Een nummer dat de abonnee's geheel gratis ontvangen, dus geen nummer uit de abonnements-serie, dat in de losse verkoop een luttel bedrag gaat kosten en dat door groepen bij te bestellen is voor speciale lage prijzen.

Wil je ze (ongezien) al bij bestellen, schrijf dan alvast zo snel mogelijk een briefje.

Nieuwe abonnee's (ook ná januari) krijgen dit nummer gratis als een soort welkomsgeschenk ('t is wel geen luxe badhanddoek met NCRV-opdruk, maar toch...).

